

Position Paper Energy Storage NL – Rondetafelgesprek Elektriciteitsnet (03-02-2022)

De Nederlandse energietransitie komt tot stilstand. In meer dan de helft van de Nederlandse provincies kunnen nieuwe zonne- en windparken niet meer worden aangesloten en in een groeiend aantal gemeenten is er zelfs geen capaciteit meer voor nieuwe bedrijven, scholen, woonwijken, etc. Niet alleen de Nederlandse energietransitie maar ook onze economische groei komt hierdoor in de knel. Opslagtechnologie biedt een snelle oplossing als alternatief voor langdurige netverzwaring. Energy Storage NL¹, het FME-platform voor de Nederlandse energieopslagsector, vraagt daarom om een versnelde inzet van energieopslag in Nederland.

1. De meerwaarde van energieopslag

Energieopslag – denk daarbij aan het opslaan van warmte, moleculen (zoals waterstof), elektronen (zoals in batterijen) en andere opslagvormen - creëert flexibiliteit door het balanceren van de energievraag- en aanbod op zowel korte als lange termijn. Via energieopslag kunnen we per kwartier, per uur, per dag tot zelfs per seizoen inspelen op ontstane energietekorten. Zodoende maakt energieopslag het mogelijk om actuele problemen op het elektriciteitsnet op een snelle manier op te lossen. Hieronder wordt ingaan op de belangrijkste voordelen van energieopslag.

1. Snelle realisatie: het plaatsen van opslagsystemen op specifieke locaties kan lokale netcongestie oplossen. Op deze locaties hoeven netvlakken daardoor niet te worden uitgebreid. De tijd die de netbeheerder hierdoor bespaart, kan worden gebruikt om achterstanden bij andere netvlakken sneller in te lopen. Tevens zal er bij plaatsing van opslagsystemen minder sprake zijn van maatschappelijke weerstand. Terwijl de weerstand bij burgers en bedrijven bij het ‘openbreken’ van de ondergrond zal leiden tot vertraging in vergunningsprocedures. Het oplossen van netcongestie wordt door het plaatsen van opslagsystemen veel sneller gerealiseerd ten opzichte van netverzwaring dat gemiddeld zo’n tien jaren duurt.

2. Vermindering kosten: Energieopslag leidt tot minder kosten dan de realisatie van netverzwaring. Zonder energieopslag moet het net worden gedimensioneerd op de zwaarste piekbelasting, vanwege grote fluctuaties in het aandeel duurzame energie, wat de kostprijs enorm opdrijft. Daarnaast leidt opslag ertoe dat er minder assets, zoals bijvoorbeeld transformatoren, worden geplaatst. Dit leidt vervolgens tot minder kosten aan het beheer van deze assets waardoor de onderhoudskosten voor netbeheerders dalen. Naast aanleg- en onderhoudskosten wordt ook op overige kosten bespaard. Zo zal bij netverzwaring ook compensatie vereist zijn voor o.a. logistieke problemen waar bedrijven mee te maken krijgen wanneer de infrastructuur wordt opgebroken.

3. Vergroten leveringszekerheid: duurzame energie, opgewekt in tijden van overvloed aan zon en wind, wordt momenteel afgeschakeld vanwege beperkte netcapaciteit. Door overtallige energie op te slaan en in te zetten in tijden van tekorten vergroten we het totale aandeel duurzame energie in het elektriciteitsnet en verkleinen we het aandeel fossiele energie die anders benodigd was. Daarnaast zorgt energieopslag voor flexibiliteit. Enerzijds voor de korte termijn (vraag- en aanbodsturing) doordat momentane verschillen tussen vraag en aanbod in balans zijn. Anderzijds voor de lange termijn (combinatie van gasopslag, power-to-gas en elektriciteitscentrales) om te kunnen voldoen aan seizoensflexibiliteit.

2. Nederland loopt internationaal achterop

Ondanks de voordelen van energieopslag wordt in het nieuwe coalitieakkoord vooral gesproken over een snellere realisatie van netverzwaring. Echter biedt netverzwaring géén snelle oplossing voor de huidige netcongestieproblemen op het elektriciteitsnet. Omliggende landen, die ook worstelen met netcongestie, zetten daarom in op energieopslag en hebben hiervoor hun beleidskader aangepast. Zo bestaat er in Vlaanderen een subsidie van €16,5 miljoen voor thuisbatterijen waardoor 9.500 thuisbatterijen kunnen worden gerealiseerd. In Duitsland zijn opslaginstallaties vrijgesteld van de verplichting om nettarieven te betalen bij het onttrekken van elektriciteit voor opslag. En in Zweden zijn tijdvariabele tarieven en enkele tariefvrijstellingen

¹Energy Storage NL is het platform voor de Nederlandse energieopslagsector met zo’n 100 leden (technologiebedrijven, kennisinstellingen, netbeheerders, etc.). Het platform is opgericht binnen FME, de ondernemersorganisatie van de Nederlandse technologische industrie.

voor opwekking beschikbaar voor energieopslag. Nederland loopt ten opzichte van bovenstaande landen ver achter als het gaat om een geschikt beleidskader voor energieopslag.

3. Routekaart Energieopslag

Energy Storage NL pleit daarom voor een 'Routekaart Energieopslag', zoals eerder bijvoorbeeld voor 'Zon op water'² is gemaakt, waarin een beleidskader wordt ontwikkeld voor een versnelde inzet van opslagtechnologie. Daarin dienen beleidskeuzes te worden gemaakt over bijvoorbeeld het:

1. Subsidiëren van energieopslag: voor energieopslag is momenteel beperkt subsidie beschikbaar. Dit terwijl we uit de praktijk vernemen dat er wind- en zonneparkeigenaren een deel van hun aansluiting willen teruggeven (30-50%) als ze ter compensatie een subsidie krijgen voor de aanschaf van een energieopslagsysteem. Dit heeft als voordeel dat er onmiddellijk meer capaciteit beschikbaar komt voor netbeheerders. Een aanschafsubsidie, onder specifieke voorwaarden, heeft bijvoorbeeld de energieopslagmarkt in de U.S. een enorme impuls gegeven waardoor deze markt snel volwassen is geworden. Ook voor thuis- en buurtbatterijen is geen aanschafsubsidie beschikbaar. Dit terwijl de terugverdientijd van een thuisbatterij hierdoor flink kan afnemen³.
2. Aanpassen van huidige nettarieven: eindgebruikers worden nu niet geprikkeld om optimaal gebruik te maken van de infrastructuur. Flexibele nettarieven, waarbij bijvoorbeeld een dal- en spitstarief wordt ingevoerd, kan een positieve prikkel bieden aan energieopslag en daarmee de druk op het elektriciteitsnet verlichten.
3. Voorkomen van hinderlijke Wet- en regelgeving: energieopslagsystemen worden op dit moment gezien als 'verbruiker' i.p.v. 'opwekker' van energie in de wet- en regelgeving. Doordat transporttarieven uitsluitend voor rekening komen van energieverbruikers, dienen opslagsystemen het volledige transporttarief te betalen, dat kan oplopen tot miljoenen euro's. Er zou een uitzondering moeten gelden voor de transporttarieven wanneer de activiteiten van een batterij erop zijn gericht om het net te stabiliseren. Daarnaast wordt een piekbelastingscomponent geheven omdat opslagsystemen voor het laden van een batterij het net met korte pieken belast. Volgens de ACM kost dit kleine opslaginstallaties ook miljoenen euro's⁴.
4. Verplicht inzetten van opslagsystemen: bij de aanleg van nieuwe zonne- en windparken moet onderzocht worden of initiatiefnemers verplicht kunnen worden tot het inzetten van opslagsystemen. Eventueel kan hiervan de verstrekking van SDE++ middelen voor nieuwe zon- en windparken afhankelijk worden.
5. Convenant Energieopslag: de mogelijkheden om te komen tot een convenant waarin de overheid, opslagbedrijven en netbeheerders gaan samenwerken rondom het versneld vrijmaken van congestiegebieden via energieopslag, dient te worden onderzocht. In dit convenant kan bijvoorbeeld eerst op kleine schaal geëxperimenteerd worden met een alternatief beleidskader dat maatwerk biedt voor een oplossing van de huidige netcongestieproblemen (denk aan tijdelijke subsidies voor opslag, flexibele nettarieven en ruimere bevoegdheden voor netbeheerders), waarna – indien succesvol – dit op grotere schaal kan worden ingezet.

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/02/02/kamerbrief-over-routekaart-zon-op-water>

³ <https://www.energystoragenl.nl/subsidie-nodig-voor-de-thuisbatterij/5482>

⁴ <https://www.acm.nl/nl/publicaties/acm-transporttarieven-moeten-geen-belemmering-zijn-bij-aanleg-elektriciteitsopslag#:~:text=bij%20aanleg%20elektriciteitsopslag,ACM%3A%20transporttarieven%20moeten%20geen%20belemmering%20zijn%20bij%20aanleg%20elektriciteitsopslag,voor%20het%20opslaan%20van%20elektriciteit.>